

Učiteljski TOVARIŠ.

List za šolo in dom.

Izhaja 1. in 15. vsakega meseca na celi polji. Cena mu je za celo leto 3 gold., za pol leta 1 gold. 50 kr. Spise in dopise prejema vredništvo; naročnino in oznanila pa prejema in razpošiljanje oskerbuje založništvo.

List 6.

v Ljubljani, 15. marcija 1880.

Tečaj XX.

Pisanje v narodnej šoli.

Spisal A. Vranski.

Med predmeti narodne šole zavzema pisanje prav važno mesto. Pisanje je spretnost, ki je v življenji jako potrebna; to spretnost pa učencem privaditi je jedna najmenitnejših nalog narodne šole. Ako se človek v narodnej šoli ne priuči temeljitega pisanja, le redkoma se ga pozneje more navaditi, kajti pozneje — v višjih šolah — je v to svrho le malo časa; če pa šol več ne obiskujemo, potem si pa pisave itak ne moremo izboljšati, ker ni prilike v to. Pri trdem delu pa — in s takim se pač pri nas bavi večina iz šole izstopivših — postaja roka težka, za pisanje nevkretna, pisava sama mora torej naravno slabiti. Ko otrok šole več ne obiskuje, doma le redkoma za pero prime, a še takrat ko to stori, ž njim le malo potez naredi: potem se vé-da se bode pisanja polagoma odvadil, odvaditi moral, kajti kakor pri vseh rečeh, tako je tudi tu treba vaje, ker le vaja ohrani človeku to, česar si je pridobil. Če si je pa otrok v narodnej šoli pisanje le površno prisvojil, če le za silo zna pero sukati, potem pač ni čuda, da v malo letih po šolskem izstopu komaj svoje ime začčkati zna. (V mislih imamo otroke priprostitih kmečkih starišev, vsaj se nam je po večjem ozirati le na nje!) — Ljudska ali narodna šola torej se mora z vso skrbljivostjo poprijeti velevažnega tega predmeta ter najboljše svoje moči vporabiti v to, da podari deci dar spretnega, lepega pisanja!

Prinčenje pisanja utemeljeno je deloma v znanosti podob in sestave črk ali pismén, deloma pa v mehaničnej spretnosti roke. Učitelj mora torej pred vsim svoje učence dobro seznaniti s podobo

črk ter mora jim, ako hoče, da bodo kedaj pravilno pisali, vsako obliko prepisati, a to tako, da vidijo, kako je nastala in kako je sestavljena. V posameznih delih, ko v celej podobi ima učitelj pismena otrokom predočiti ter je strogo posnemanja navaditi. Isto, se vé-da, velja tudi o sestavi črk — o besedah. — Obrazcev, po učitelju narejenih, navzame se otrok po vidu, a baš zato se ima paziti, da otrok res gleda. Po vidu se vpodablja oblike v duhu otročjem ter iz duha jih potem napiše otrok s pomočjo ročne svoje spretnosti ter svoje oblikovne zmožnosti. Učitelj mora tedaj pri lepopsnem uku — zlasti v prvih dveh letih — vse, kar piše, pisati zmirom tako, da to vidijo otroci, da se njihovem duhu utisnejo prave podobe. Te podobe pa se morajo zdajci pravilno naslikati, t. j. otroci morajo črke, besede narediti vse istoležne ter sploh pisati vedno enakomerno. Za to je pa pisanje po narekovanji (diktatu) in taktiranji kaj dobro in uspešno! Po narekovanji otroci vsi na enkrat pišejo, po istočasnem pisanji pa dospejo do enakomerne pisave in roka jim če dalje bolj spretna postaja. A ni dosti, da otroci pišejo spretno, urno — pisati morajo tudi lepo! Lepo pa bodo pisali, če bodo pisali enakomerno ter i gledé snažnosti posnemali pisavo učiteljevo. — Lepopisje ima po tem takem tudi odgojilno svojo stran! Po lepopsiji vzbuja se pri otrocih ljubav do snažnosti, snage, čut lepote in redoljubje. Učitelj mora uriti otroke v prelepah teh lastnostih in v to mu kaj dobro služite lepopsije in risanje! Otroci pa nimajo le v lepopsnej uri gojiti snažnost in lepoto, marveč ti lastnosti kazati se morate v vseh njihovih spisih in nalogah! Kakor se reče: „povej mi, s čim občuješ in jaz ti povem, kaj (kedo) si“, ravno tako lahko rečemo: „pokaži mi, kako pišeš in povedal ti bom, kakšen si“.

Po tem takem naj se pač vsak učitelj, kolikor more in vé, potruži, da bo pouk v pisanji v svojej učilnici vsestransko gojil. Pisanje naj mu ne velja le za spretnost, smatra naj to tudi kot gojilno sredstvo! Vesten učitelj ne bo že zadovoljen s tem, da njegov učenec sploh pisati zna, ampak brigal se bo tudi, kako to zna; niti truda se ne bo vstrašil, nego s potrpežljivostjo vporablja vse svoje znanje, bode navadil gojence svoje tudi lepe pisave. Po lepi pisavi podari on deci dragocen dar za poznejše življenje. Nemški rek veli: „Lepa pisava je najboljšo priporočno pismo za življenje“. „Preskrbimo torej prav obilo tacih pisem preljubljenaj našej mladeži!

Jernej Kopitar.

g) Sedma borba njegova bila je ilirska in posebej hrovaška.
— „O bone mi Gai, quis te malus abstulit error“ — vzdihuje